

Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej **HARCERSKIE OCHOTNICZE POGOTOWIE RATUNKOWE**

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁAŃ 2016-2018

1. INFORMACJE OGÓLNE

HOPR istnieje od 2002 r., jest najstarszą ogólnopolską jednostką ratowniczą w polskim harcerstwie i działa w ZHR jako ruch programowo-metodyczny.

HOPR z roku na rok szkoli coraz większą liczbę członków ZHR, a dla wędrowniczek, wędrowników i dorosłych członków ZHR jest bardzo dobrym miejscem służby. Wszyscy podczas działania w HOPR rozwijają swoje umiejętności pierwszej pomocy i ratownictwa, ale także kompetencje w zakresie komunikacji, pracy w grupie, zarządzania projektami, zarządzania w sytuacjach kryzysowych i wielu innych.

HOPR działa w oparciu o działania ogólnopolskie i regionalne (okręgowe). Na poziomie ogólnopolskim pracę koordynuje Komenda Główna, a za działania regionalne i lokalne odpowiadają koordynatorzy w Okręgach HOPR. Sprawozdania z działań oraz plany HOPR są przedstawiane do akceptacji Naczelnictwa systematycznie minimum dwa razy w roku.

HOPR realizuje największe w ZHR projekty społeczne np. od 3 lat projekty zajęć – lekcji pierwszej pomocy w szkołach w całej Polsce. Wzięło w nich udział już ponad 20 000 dzieci i młodzieży, a projekty realizowaliśmy w ramach projektów Ministerstwa Edukacji Narodowej i Ministerstwa Zdrowia. Dzięki współpracy z Ministerstwem Obrony Narodowej realizowaliśmy większość działań szkoleniowych i logistycznych przed i w trakcie Światowych Dni Młodzieży w Krakowie, ale także kilka rodzajów szkoleń specjalistycznych. Były to kursy i szkolenia w zakresie m.in.: ratownictwa wodnego, łączności, sterników motorowodnych, bezpieczeństwa w górach, instruktorów turystyki kwalifikowanej itd.

W ciągu ostatnich kilku lat największym sukcesem HOPR i ZHR była służba medyczna podczas Światowych Dni Młodzieży. Przygotowaliśmy i zrealizowaliśmy największe profesjonalne zabezpieczenie medyczne w historii harcerstwa - ponad 250 patroli HOPR. Oprócz największej liczby szkoleń i poziomu wyszkolenia, największego grona wolontariuszy w służbie HOPR (1100 osób) wyróżniały nas jednolite stroje – identyczne we wszystkich jednostkach HOPR. Była to najlepsza wizytówka ZHR, ale też zaowocowało prośbami o zabezpieczenie kolejnych przedsięwzięć – rozszerzenie naszego pola służby.

Każdego roku HOPR organizuje szkolenia, kursy, manewry i ćwiczenia, w których uczestniczą członkowie ZHR. Organizujemy także kilkadziesiąt przedsięwzięć typu warsztaty i lekcje w szkołach, świetlicach i innych organizacjach. Tylko w 2017 roku wzięło w nich udział 11 000 uczestników. Nie sposób określić uczestników zabezpieczeń, które organizuje HOPR w całej Polsce, ale są to setki tysięcy ludzi.

W HOPR plany pracy nie są papierowe. Mamy wypracowane standardy szkoleń, a w przypadku pojawienia się kolejnego typu ustalamy kolejny program i zakres szkolenia. Dlatego wystarczy, że na początku roku każdy koordynator określa liczbowo zakres działań w danym roku możliwy i planowany do zrealizowania. W wyniku tego powstaje macierz działań HOPR na każdy rok. Na takiej samej podstawie HOPR realizuje też projekty ogólnopolskie – zbieramy zapotrzebowania i możliwości z Okręgów. Dzięki bardzo sprawnym koordynatorom zapotrzebowania i możliwości jesteśmy w stanie zbierać w ciągu 3-5 dni.

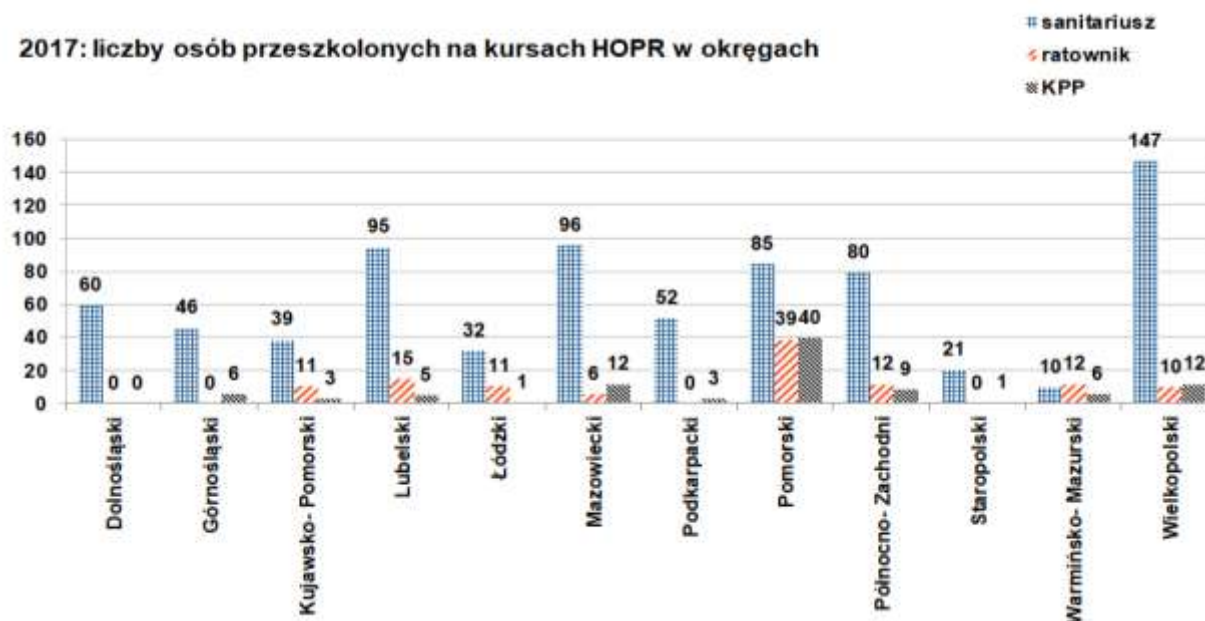
2. DZIAŁANIA EDUKACYJNE I KSZTAŁCENIOWE HOPR

HOPR prowadzi setki działań rocznie w ramach planów pracy okręgów oraz projektów Komendy Głównej. Wystarczy napisać, że w 2016 r. przez nasze szkolenia, ćwiczenia i zajęcia przewinęło się 9.000 uczestników, a w 2017 r. już blisko 11.000 młodych osób. Te niesamowite liczby są efektem pracy ok. 30-40 instruktorek i instruktorów ZHR, którzy są koordynatorami HOPR lub/i pasjonatami pierwszej pomocy - prowadzą rocznie po kilkadziesiąt zajęć z pierwszej pomocy w szkołach. Z drugiej strony na projekty uzyskujemy bardzo cenne wsparcie - środki z MON, MEN, Ministerstwa Zdrowia, a także Senatu RP. Te środki w większości inwestujemy w kształcenie i sprzęt dydaktyczny. Działania HOPR można podzielić na kilka typów.

a) szkolenia, kursy dla członków ZHR (ogólnodostępne):

- pierwszej pomocy (tzw. kurs podstawowy) - dostępny od 15 roku życia,
- pierwsza pomoc dla wychowawców i kierowników obozów/kolonii – dla kadry ZHR,
- pierwsza pomoc na kursach metodycznych i instruktorskich obu Organizacji,
- ratownika KPP - dla osób powyżej 18 roku życia,
- ratowników wodnych – jw.

2017: liczby osób przeszkolonych na kursach HOPR w okręgach

b) szkolenia i kursy dla członków HOPR:

- niezbędne dla ratowników wodnych,
- ratowników HOPR (drugi stopień),
- dodatkowe dla ratowników KPP (np. pierwsza pomoc w górach),
- dodatkowe dla ratowników wodnych (np. motorowodne, instruktora kajakarstwa),
- instruktorskie HOPR,

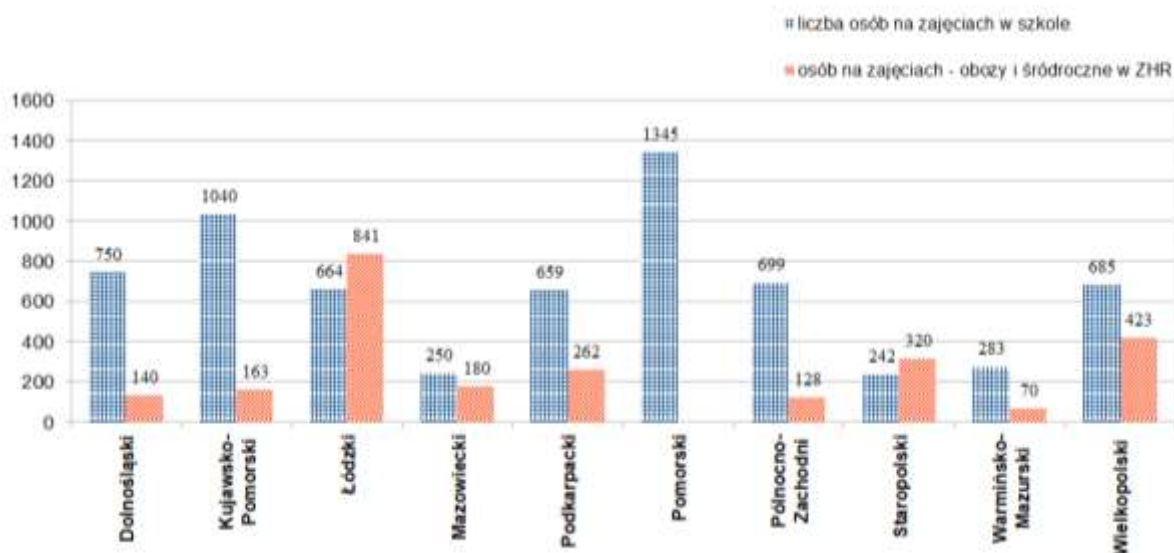
c) ćwiczenia i manewry:

- obozowe i śródroczne w jednostkach ZHR organizowane przez ratowników KPP,
- lokalne organizowane przez ratowników KPP,
- regionalne organizowane przez koordynatorów HOPR,
- ogólnopolskie organizowane przez jeden z Okręgów razem z KG HOPR,

d) zajęcia edukacyjne prowadzone poza ZHR

- lekcje – zajęcia pierwszej pomocy w szkołach,
- zajęcia pierwszej pomocy w świetlicach, organizacjach pozarządowych,
- opieka nad Szkolnymi Kołami HOPR ZHR (blisko 40),

2017: szkolenia w szkołach i jednostkach ZHR - liczba osób przeszkolonych

e) zabezpieczenia HOPR

- lokalne, regionalne organizowane w okręgach,
- ogólnopolskie i zagraniczne.

W przypadku projektów HOPR Koordynator Okręgu decyduje, czy realizuje działania, czy ma chętnych ratowników do prowadzenia szkoleń, czy lekcji itp. Dlatego w niektórych zestawieniach brakuje poszczególnych okręgów i nie jest to błąd, ale skutek decyzji szefostwa okręgu.

Dzięki realizacji projektów finansowanych z różnych źródeł, w ciągu 3 lat liczba sprzętu do prowadzenia edukacji z zakresu pierwszej pomocy i ratownictwa zwiększyła się w HOPR ośmiokrotnie. Sprzęt jest jednak przekazywany do tych okręgów, które realizują działania projektowe, a nie równo do wszystkich.

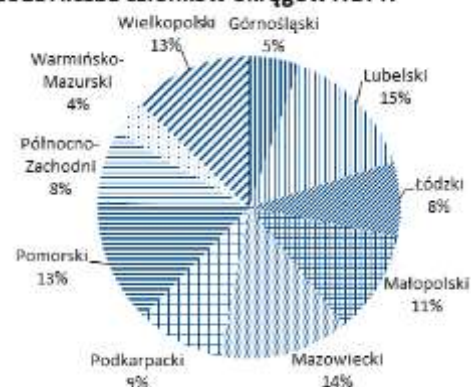
3. STAN LICZEBNY HOPR

a) członkowie HOPR

Przez ostatnie lata przez kursy i szkolenia HOPR przewinęło się ponad 4 tysiące harcerzek, harcerzy, wędrowniczek, wędrowników i dorosłych członków ZHR. Wielu z nich nie działało potem w HOPR, bo nie ma takiego warunku. Celem HOPR jest edukacja członków ZHR, a nie samo członkostwo w ruchu programowo-metodycznym. Pomimo tego stan HOPR rośnie z roku na rok. Dobrym punktem odniesienia jest rok 2015 rok i stan ok. 550 osób., bo w trakcie w 2016 roku spis był robiony na ŚDM, podczas którego do patroli należały osoby spoza HOPR.

Okręg:	SAN	RAT	KPP	MED	SUMA
Górnośląski	28			1	30
Lubelski	58	14	5	3	81
Łódzki	20	11	5	2	44
Małopolski	48	4	7	1	61
Mazowiecki	60		10	4	76
Podkarpacki	32	6	7	5	51
Pomorski	48	15	8		73
Północno-Zachodni	39		2	1	43
Warmińsko-mazurski	15	1		2	21
Wielkopolski	50	10	8		71

2015: liczba członków okręgów HOPR

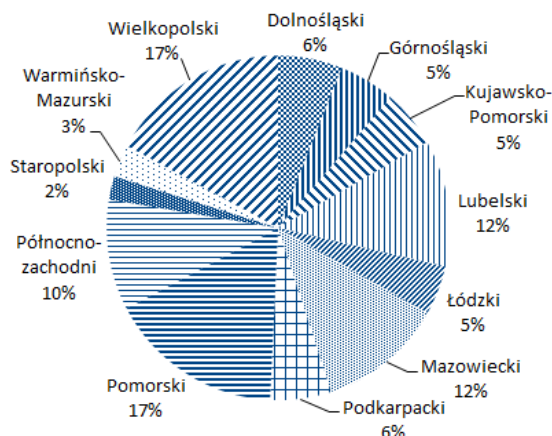

SAN - sanitariusze HOPR RAT - ratownicy HOPR KPP - ratownicy KPP MED – pielęgniarki, ratownicy medyczni, lekarze

Stan HOPR na koniec 2017 r. to ponad 1000 osób - bez Okręgu Małopolskiego HOPR i części Mazowieckiego HOPR, która przechodzi do tworzonego obecnie Okręgu Północno-Wschodniego HOPR.

Okręg:	SAN	RAT	KPP	MED	SUMA
Dolnośląski	94	5	10		109
Górnśląski	54	0	13	1	68
Kujawsko-Pomorski	27	11	12		50
Lubelski	73	22	21	3	119
Łódzki	25	15	10	2	52
Mazowiecki	27	18	25	3	73
Podkarpacki	52	5	15	2	74
Pomorski	62	30	89		181
Północno-Zachodni	72	12	22	2	108
Staropolski	18	4	6		28
Warmińsko-Mazurski	12	11	10	2	35
Wielkopolski	85	20	23	1	129

2017: liczba członków okręgów HOPR

Stopnie wykształcenia osób dorosłych w HOPR są powiązane z zawodowymi kwalifikacjami państwowymi - od poziomu ratownika kwalifikowanej pierwszej pomocy (KPP), który jest także stopniem HOPR.

b) ratownicy KPP

Liczba ratowników KPP w ZHR jest 2 razy większa niż we wszystkich organizacjach harcerskich razem wziętych. Kształcenie ratowników KPP to przykład działania HOPR dla ZHR w celu zwiększenia bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w ZHR oraz edukacji w zakresie ratownictwa.

W 2015 r. HOPR startował z pułapu mniej niż 50 ratowników KPP. Obecnie w ZHR mamy ok. 400 ratowników KPP, a w 2019 r. planujemy, że ok. 70% drużynowych będzie miało te uprawnienia państwowe. Co roku kształcimy sto kilkadziesiąt osób, a przez nasze kursy i działania przewinęło się w sumie 540 ratowników KPP, z których około połowa jest nadal w HOPR.

4. DZIAŁANIA NA POZIOMIE OGÓLNOPOLSKIM

a) szkolenia HOPR

Jeden z najważniejszych celów HOPR jest podniesienie wiedzy i umiejętności dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie pierwszej pomocy. Od 2016 roku funkcjonuje standard programu szkoleń z zakresu pierwszej pomocy, w 2018 roku powstanie doktryna HOPR - standard prowadzenia każdych zajęć. Rozszerzamy wachlarz typów szkoleń i grupę docelową edukacji - dzięki pracy sztabów HOPR na poziomie okręgów, co roku szkolimy 2000 członków ZHR.

W 2015 roku Komenda Główna HOPR zorganizowała w 12 szkoleń dla 200 osób, w tym:

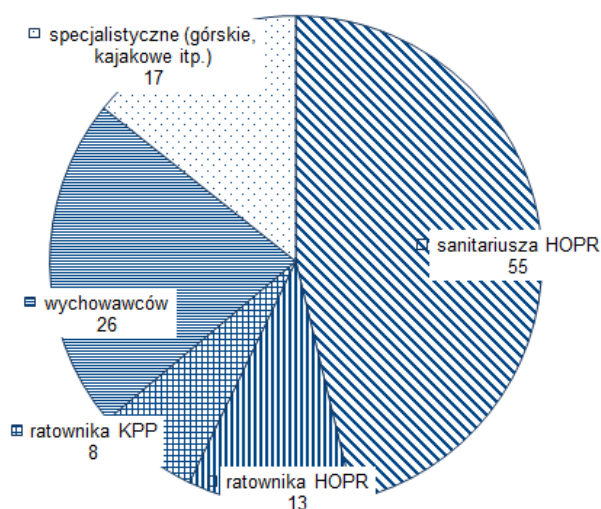
- ratownika wodnego,
- ratownika KPP,
- instruktora turystyki kajakowej (potrzebne wg prawa do wykonywania pracy ratownika wodnego),
- kurs obserwacji wody (potrzebne wg prawa do wykonywania pracy ratownika wodnego),
- instruktora HOPR.

W 2017 r. KG HOPR zorganizowała już 25 szkoleń dla ponad 300 osób. Oprócz wyżej wymienionych typów były także m.in. realizowane kursy:

- sternika motorowodnego,
- ratownictwo w górach.

Jeśli chodzi o szkolenia, które organizuje cały HOPR to w 2016 roku odbyło się 61 szkoleń, w których wzięło udział 673 osoby. W 2017 roku odbyło się już 119 szkoleń dla 1262 osób.

2017: kursy w HOPR

b) manewry HOPR

Co roku odbywają się Manewry HOPR na poziomie ogólnopolskim. W 2016 r. szkoliliśmy się w Tatrach dzięki współpracy z Tatarnickim Klubem Harcerzy, Obwodem Tatrzańskim ZHR, Tatrzańskim Ochotniczym Pogotowiem Ratowniczym oraz Tatrzańskim Parkiem Narodowym. W 2017 r. działaliśmy w Górach Izerskich i Karkonoszach we współpracy Okręgiem Dolnośląskim HOPR i Grupą Karkonoską GOPR.

c) zabezpieczenia HOPR

Największe zabezpieczenia w ciągu ostatnich lat to oczywiście Światowe Dni Młodzieży, ale o tym więcej informacji w kolejnych częściach. Co roku, dzięki organizacji i koordynacji prowadzonej przez Okręg Wielkopolski HOPR dziesiątki ratowników trafiają i służą na Lednicy. Od wielu lat, z roku na rok zwiększa się poziom tej służby, ale i pole służby, gdyż nasze patrole mają coraz lepsze oceny. Kolejnym polem służby jest Harcerska Pielgrzymka na Jasną Górę.

d) projekty HOPR

Już wcześniej opisane zostały zajęcia w szkołach, szkolenia realizowane w całym kraju. Dzięki tym projektom mamy środki na narzędzia edukacyjne – fantomy i defibrylatory szkoleniowe. W ubiegłym roku doposażyliśmy także drużyny w kilkadziesiąt apteczek plecakowych HOPR Janysporta. Wydajemy także materiały dydaktyczne (edukacyjne) oraz promujące pierwszą pomoc. W tym zakresie jesteśmy wdzięczni Naczelniectwu za wsparcie i promowanie naszych projektów.

5. SŁUŻBA MEDYCZNA PODCZAS ŚWIATOWYCH DNI MŁODZIEŻY KRAKÓW'2016

Biała Służba medyczna podczas Światowych Dni Młodzieży w Krakowie była bez wątpienia największym wyzwaniem i sukcesem ZHR w 2016 r. Już w 2014 r. w Harcerskim Ochotniczym Pogotowiu Ratunkowym rozpoczęliśmy przygotowania do służby. Przez 2 lata zorganizowaliśmy 120 szkoleń i kursów w całej Polsce. 350 harcerek i harcerzy ZHR zdobyło uprawnienia państwowe – ratownika KPP, a 1200 młodszych i starszych harcerek i harcerzy ukończyło kursy pierwszej pomocy.

ŚDM w Krakowie była największą i najbardziej profesjonalną Białą Służbą w historii. Było to możliwe tylko dzięki Koordynatorom HOPR i szkoleniowcom, którzy przez długie miesiące szkolili i organizowali HOPR. Dzięki sztabowi HOPR, który przygotował logistykę, a już w Krakowie przez 8 dni, śpiąc po 3-4 godziny zorganizował wszystko. Bez nich, ich zaangażowania nie było sukcesu. Sztab HOPR na ŚDM liczył aż 83 osoby w 12 zespołach zadaniowych: Centrum Dowodzenia, Zarządzanie Służbą, Szkolenia, Łączność, Oboźni HOPR,

Logistyka, Apteka, Transport Wewnętrzny, Obsługa Transportu Patroli, Koordynatorzy Obszarów, Kawiarenka i Promocja.

Okręg Małopolski ZHR zorganizował dla HOPR doskonałe zaplecze na Kampusie Uniwersytetu Jagiellońskiego i dzięki temu mogliśmy pojawić się tydzień przed ŚDM. Aby wejść do służby w Krakowie, każdy patrol medyczny HOPR musiał najpierw zaliczyć cykl powtórek z pierwszej pomocy, warsztaty z procedur łączności, czy leków. W ciągu jednego dnia organizowaliśmy nawet 60 grup warsztatowych. Dopełnieniem były odprawy przed wyjściem na służbę i odprawy ratowników KPP. Już w pierwszym dniu ŚDM, dzięki naszym przyjaciołom z ZHP na Litwie i Harcerstwa Polskiego na Ukrainie, mieliśmy rezerwę patroli HOPR. Stworzyliśmy nawet miejsce dla rezerwowych patroli.

Skalę trudności pokazuje np. łączność. Codziennie 250 UKFek było zdalnie przestrajanych i wybrane radio musiało trafić do konkretnego patrolu HOPR, który miał łączność tylko z wyznaczoną karetką, punktem medycznym, czy szpitalem. Każdy patrol dostawał codziennie inną lokalizację, dostosowaną do godzin służby rozpiskę odjazdu komunikacją miejską, uzupełnioną apteczką, pakiety informacyjne (było nawet 120 różnych każdego dnia). Odprawa patroli działała od 5 rano, a ostatnia służba kończyła się o 1-2 w nocy. Warsztaty i wszystkie służby każdego patrolu były rozpisane na wielkim arkuszu 2 x 6 metrów oraz na wielkich mapach, które obejmowały 42 lokalizacje, z których Błonia i Brzegi były dwoma największymi.

Codziennie przez 8 dni setki młodych harcerek i harcerzy stawało do służby. Czasem wyczerpani, ale zazwyczaj uśmiechnięci i szczęśliwi wracali na teren Złotu. Po 2 dniach naszej służby wszyscy pielgrzymi rozpoznawali patrole ZHR i wiedzieli, gdzie szukać pomocy. Nasze jednakowe stroje i chorągiewki HOPR były też widoczne we wszystkich relacjach TV. Ostatnie dwa dni ŚDM to maraton 36-godzinnej służby na Brzegach, który rozpoczęliśmy największym apelem HOPR. Ciarki przechodziły. A już na Brzegach każdy z nas miał czas na modlitwę, ale także na naładowanie akumulatorów do kolejnych wyzwania. Mamy nadzieję, że owocem będzie m.in. ŚDM w Panamie.

Pierwszy raz w historii, podczas Białej Służby na ŚDM, ZHR działał oficjalnie w systemie Państwowe Ratownictwo Medyczne. Patrole HOPR udzieliły ponad 1500 interwencji różnego typu, a dzięki służbie 1100 harcerek i harcerzy ZHR był największą organizacją zabezpieczenia medycznego Światowych Dni Młodzieży.

6. PLAN 2019

- a) standard, że każda chorągiew ZHR ma koordynatora lub zastępcę w okręgu HOPR,
- b) system obsługi całego HOPR, system punktowy, mailing, spis HOPR aktualizowany codziennie, statystyki,
- c) Biała Służba na Litwie oraz podczas ŚDM w Panamie
- d) 14 działających okręgów, „obwody” HOPR
- e) doktryna HOPR, na której inni się wzorują i z niej korzystają
- f) ok. 70 drużynowych ma kwalifikacje ratownika KPP

7. PODSUMOWANIE

Działanie w Harcerskim Ochotniczym Pogotowiu Ratunkowym ZHR to kwintesencja służby ludziom w potrzebie, ciągłemu „Bądź gotów”, ale także możliwość rozwoju kompetencji i umiejętności. HOPR to najlepsze miejsce do zdobycia pierwszych uprawnień państwowych, które przydadzą się wszędzie. HOPR to także najlepsza w ciągu ostatnich lat marka ZHR, którą warto wspierać i rozwijać.

hm. Adam Niemkiewicz HR
Komendant Główny HOPR